

Suositus 10/2024
Ehdotus A 1963/UVU
Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Mietintö vastauksesta suositukseen REK 10/2024, joka koskee pohjoismaista ääntä kansallisissa liikennesuunnitelmissa (A 1963/UVU)

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 10/2024: Pohjoismainen ääni kansallisissa liikennesuunnitelmissa ja katsoo sen neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että tehdään tiiviimpää ja järjestelmällisempää yhteistyötä kansallisiin liikennesuunnitelmiin vaikuttamiseksi.

että laaditaan luettelo priorisoitavista, infrastruktuurista aiheutuvista rajaesteistä, jotka ovat esteenä Pohjoismaiden integroitumiselle. Luettelon tulee kuvastaa Pohjoismaiden asukkaiden ja eri sektorien intressejä. Luetteloa on tarkistettava joka toinen vuosi.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

Pohjoismaiden ministerineuvosto kiittää kasvu- ja kehitysvaliokuntaa suosituksesta, joka koskee tiiviimpää ja järjestelmällisempää yhteistyötä kansallisiin liikennesuunnitelmiin vaikuttamiseksi sekä luettelon laatimista infrastruktuurista aiheutuvista rajaesteistä.

Vaikka maat eivät tällä hetkellä ole yksimielisiä siitä, että Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisuuteen perustettaisiin virallinen liikennepoliitikan ministerineuvosto, Pohjoismaiden liikenneministerit kokoontuvat säännöllisesti useissa eri kokoonpanoissa. Pohjoismaiden ministerineuvosto on lisäksi tehnyt laajaa

liikenneyhteistyötä muun muassa monialaisessa "Liikennesektorin vihreä siirtymä" -ohjelmassa, joka päättyi vuodenvaihteessa 2024–2025.

Pohjoismaiset yhteistyöministerit (MR-SAM) myönsi tähän monialaiseen panostukseen 26 miljoonaa Tanskan kruunua vuosiksi 2021–2024. Energiapolitiikan virkamieskomitea (ÄK-E) päätti lisäksi osoittaa 5 miljoonan Tanskan kruunun lisärahoituksen samalle ajanjaksolle.

Yhteistyön tulokset on koottu verkossa olevaan esitteeseen, jossa on linkkejä videoihin ja suosituksia liikennealan vihreään siirtymään liittyvästä tulevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä. Pohjoismaisen energiantutkimuksen (NEF) sivustossa on lisäksi yksityiskohtaista tietoa yksittäisistä rahoitetuista hankkeista.

Selvityshenkilö Gunnar Lindberg analysoi raportissa "Förutsättningar för ett utvidgat nordiskt samarbete på transport- och infrastrukturuområdet" liikenne- ja infrastruktuurialan tilannetta ja kehittämiskohteita pohjoismaisten yhteistyöministerien (MR-SAM) toimeksiannosta ja Pohjoismaiden neuvoston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Raportti esiteltiin Pohjoismaiden neuvostolle ja asiaankuuluville virkamieskomiteoille vuonna 2024, ja se on luovutettu myös Pohjoismaiden hallituksille. Pohjoismaiden ministerineuvosto on tyytyväinen Pohjoismaiden liikenneministerien välille viime vuosina kehittyneeseen aktiiviseen yhteistyöhön, jossa keskitytään Pohjoismaiden yhteisiin ajankohtaisiin liikenne- ja infrastruktuurikysymyksiin.

Pohjoismaiden ministerineuvosto keskittyy Pohjoismaiden vapaan liikkuvuuden ohjelman 2025–2030 ja rajaesteneuvoston toimeksiannon mukaisesti luomaan nykyistä parempia edellytyksiä sille, että Pohjoismaiden asukkaat voivat muuttaa, pendelöidä, opiskella ja harjoittaa liiketoimintaa Pohjolassa yli maarajojen törmäämättä rajaesteisiin tai muihin liikkuvuusongelmiin. Rajaesteillä tarkoitetaan pohjoismaisessa rajaestetyössä "lakeja ja julkisia sääntöjä tai käytäntöjä, jotka haittaavat henkilöiden liikkuvuutta tai yritysten rajat ylittävää toimintaa Pohjoismaissa". Suosituksessa mainitut infrastruktuurista aiheutuvat rajaesteet eivät siten ole Pohjoismaiden ministerineuvoston näkökulmasta rajaesteitä, vaan liikkuvuutta ja integraatiota haittaavia ongelmia. Pohjoismaiden ministerineuvoston rajaestetyössä noudatetaan vakiintunutta prosessissa rajaesteiden ja muiden liikkuvuusongelmien raportoinnissa ja laadunvarmistuksessa. Pohjoismaiden ministerineuvoston mukaan olisikin epätarkoituksenmukaista perustaa uusi rinnakkainen järjestelmä, jossa pidetään erillistä luetteloa infrastruktuurista aiheutuvista liikkuvuusongelmista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto toteaa tiivistäen, että suositusta ei voida toteuttaa, koska mailta ei ole saatu siihen toimeksiantoa ja koska suosituksessa ehdotetun luettelon laatiminen ei vaikuta tarkoituksenmukaiselta.

Valiokunnan näkemykset

Pohjoismaiden ministerineuvosto on vastannut suositukseen 10/2024: Pohjoismainen ääni kansallisissa liikennesuunnitelmissa. Suositus sisältää kaksi että-lauseetta. Ensimmäinen että-lause koskee tiiviimpää ja järjestelmällisempää yhteistyötä kansallisiin liikennesuunnitelmiin vaikuttamiseksi, ja ministerineuvosto toteaa siitä tehneensä laajaa liikenneyhteistyötä muun muassa monialaisessa "Liikennesektorin vihreä siirtymä" -ohjelmassa, joka päättyi vuoden 2024 lopussa. Yhteistyön tulokset on koottu verkossa olevaan esitteeseen, jossa on linkkejä videoihin ja suosituksia liikennealan vihreään siirtymään liittyvästä tulevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Liikenne- ja infrastruktuurialan tilannetta ja kehittämiskohteita on analysoitu raportissa "Förutsättningar för ett utvidgat nordiskt samarbete på transport- och infrastrukturområdet". Pohjoismaiden ministerineuvosto on tyytyväinen Pohjoismaiden liikenneministerien välille viime vuosina kehittyneeseen aktiiviseen yhteistyöhön, jossa keskitytään Pohjoismaiden yhteisiin ajankohtaisiin liikenne- ja infrastruktuurikysymyksiin.

Valiokunta toteaa, että vastauksessa kuvataan hyvin alalla tehtyä työtä, mutta siinä ei anneta tietoa seuraavista vaiheista tai siitä, mitä tulevaisuudessa tapahtuu.

Toinen että-lause koskee luettelon laatimista infrastruktuurista aiheutuvista rajaesteistä. Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo, että suosituksessa mainitut infrastruktuurista aiheutuvat rajaesteet eivät ole rajaesteitä, vaan liikkuvuutta ja integraatiota haittaavia ongelmia. Pohjoismaiden ministerineuvoston rajaestetyössä noudatetaan vakiintunutta prosessissa rajaesteiden ja muiden liikkuvuusongelmien raportoinnissa ja laadunvarmistuksessa. Pohjoismaiden ministerineuvoston mukaan olisikin epätarkoituksenmukaista perustaa uusi rinnakkainen järjestelmä, jossa pidetään erillistä luetteloa infrastruktuurista aiheutuvista liikkuvuusongelmista.

Vastauksessa viitataan rajaestetietokantaan, joka lakkautetaan asteittain ja jota ei enää päivitetä. Onko ministerineuvosto siis aikeissa perustaa uuden tietokannan? Jos näin on, rajaesteet olisi määriteltävä uudelleen kattamaan myös liikkumista haittaavat esteet, sillä nekin heikentävät vapaata liikkuvuutta Pohjoismaissa.

Yllä olevan perusteella valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee ilmoituksen tiedoksi ja katsoo suosituksen neuvoston osalta loppuun käsitellyksi.

Helsingissä 31. maaliskuuta 2025

Gunilla Carlsson (S)

Kim Aas (S)

Mirja Räihä, (S)

Ragnhild Male Hartviksen (A)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Johan Dahl (sb)

Liz Mattsson (ÅC)

Markku Siponen (kesk.)

Ann-Sofie Alm (M)

Lars Püss (M)

Liv Kari Eskeland (H)

Ann-Christine Frohm (SD)

Liljan Weihe, (T)

Silje Hjemdal (FrP)